

7. James I/ The etiology of scoliosis/ I/ James//I. Bone St. Surg. – 1970. – Vol52 – В – P. 410.
8. Montgomery F. Long – term follow – up patients with adolescent idiopathic scoliosis of the clinical value of progression./ F. Montgomery, S. Willner, g. Appegren // I. Padiatr. Orthop. – 1990. – Vol. 10.-№ 1. – 48 – 52 s.

Резюме. В статті розглядається аналіз медичних карток першокурсників (380), виявлені тенденції зміни кількості студентів спеціальної медичної групи (СМГ) по захворюванням. Наведені результати експерименту із студентами СМГ з порушеннями опорно-рухового апарату с використанням здоров'язберігаючих технологій. Запропоновано використання нових спортивних знарядь для студентів СМГ із захворюваннями серцево-судинної системи. Виявлено вплив здоров'язберігаючих технологій на відвідування занять. Запропоновані шляхи подальшого вивчення в цьому напрямку.

Ключові слова: здоров'язберігаючі технології, студенти спеціальної медичної групи, серцево-судинна система, опорно-руховий апарат, фітболи, кардіотренажери.

Summary.In the article the analysis of medical records freshmen (380), identified trends in the number of students of special medical group (SMG) for diseases. The results of the experiment with students SMG with disorders of the musculoskeletal system using healths-saving technologies. Provides for the use of new sports equipment for students SMG diseases of the cardiovascular system. The influence of healths-saving technologies on attendance. The way of further research in this direction.

Key words: healths-saving technology, students of special medical group, the cardiovascular system, the musculoskeletal system, fitball, simulator.

УДК 159.9:37.047

Л.В. ГЕРМАН

ЗНАЧУЩІСТЬ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ПРАВООХОРОНЦІВ

У статті висвітлюється значення психологічного компонента в професійній підготовці фахівців правоохоронної діяльності. Виокремлюються чинники успішного виконання завдань службової діяльності співробітників правоохоронних органів в межах міжособистісної взаємодії з різними категоріями населення.

Ключові слова: правоохоронна діяльність, професійна підготовка, психологічна складова, комунікативна компетентність, міжособистісна взаємодія, психологічний вплив.

Постановка проблеми. У сучасних умовах політичної нестабільності в нашій країні особливого значення набуває психологічна складова підготовки працівників правоохоронних органів, яким доводиться все частіше діяти в складних, екстремальних умовах. Такі фахівці повинні вміти адекватно оцінювати ситуацію та бути психологічно готовими до швидкого й адекватного прийняття рішень в умовах дефіциту часу, в ситуаціях психологічної напруги та інтелектуального навантаження.

Зазначені умови вимагають від правоохоронців здатності аналізувати і прогнозувати наслідки своїх дій; емоційної врівноваженості; рішучості та поважного ставлення до людей тощо. Тому якісне виконання правоохоронцями професійно-службових завдань вимагає не лише наявності необхідних індивідуально-психологічних властивостей, а й спеціальної психологічної підготовки.

Оскільки основним засобом і умовою успішності їх роботи є професійне спілкування з різними категоріями осіб, тому основний акцент у професійній підготовці необхідно робити саме на комунікативній сфері. Адже в процесі професійної діяльності фахівців-правоохоронців більшість службових завдань пов'язані саме з безпосереднім спілкуванням.

Тому проблема психологічної складової у професійній підготовці правоохоронців є актуальною й потребує системних наукових розробок відповідно до вимог сьогодення.

Питання психологічної та професійно-психологічної підготовки розглядаються у вітчизняній психологічній науці починаючи з кінця 1950-х - початку 1960 -х рр.. Різні трактування і визначення цих понять часто пов'язані зі специфікою розглянутої професійної діяльності в кожному конкретному випадку. Адже психологічна підготовка повинна максимально враховувати індивідуальні особливості того, кого навчають, а також закономірності виникнення й протікання психічних процесів, характерних для конкретної діяльності.

Питаннями професійної підготовки фахівців займалися Г. Голубев, Е. Климов, К. Платонов, які вивчали умови і фактори професійного самовдосконалення, підвищення кваліфікації, розвитку професійних вмінь та навичок. У роботах О. Столяренка, О. Тімченка здійснений аналіз процесу психологічної підготовки з урахуванням особливостей діяльності конкретних фахівців; дослідження Я. Гур'янова, А.Журавля, І. Новака, Є. Потапчука присвячені особливостям психологічної підготовки співробітників прикордонних військ. Проблемам психологічного забезпечення професійної діяльності правоохоронців були присвячені дослідження багатьох українських вчених, а саме: Н. Іванової, Ю. Ірхіна, Я. Кондратьєва, М. Корольчука, В. Манька, І. Юрас, В. Юрченка та ін.

Отже, важливою та невід'ємною частиною професійної підготовки співробітників правоохоронних органів є психологічний компонент, який потребує всебічного вивчення.

Метою статті є висвітлення значущості психологічної складової у професійній підготовці фахівців правоохоронних органів.

Результати теоретичного дослідження. Підготовка до професійної діяльності передбачає застосування планомірних та організованих заходів, спрямованих на засвоєння особистістю професійних знань, оволодіння необхідними вміннями і навичками, формування професійно важливих якостей особистості, що відповідають вимогам професії [1]. Крім того, підготовка висококваліфікованих фахівців неможлива без врахування специфіки умов та вимог діяльності, що висуваються до особистості спеціалістів.

Психологічна підготовка співробітників правоохоронних органів спрямована на формування в особистості необхідних для виконання завдань службової діяльності психічних якостей, професійно важливих знань, умінь та навичок [2,3]. Сама психологічна підготовка обумовлена особливостями професійної діяльності правоохоронців. Відповідно до цього зміст психологічної підготовки має характеризуватися чітко вираженою професійною спрямованістю.

Правоохоронна діяльність відноситься до суб'єкт-суб'єктної, тобто досягнення її цілей відбувається в системі "людина-людина". Відповідно успішність такої діяльності багато в чому визначається умінням грамотно і професійно будувати своє спілкування. Правоохоронець як суб'єкт різноманітних міжособистісних контактів бере активну участь у різних видах ділового спілкування. Йому постійно доводиться вступати в контакт з різними категоріями співрозмовників: особами з кримінального середовища, бізнесменами, посадовцями, керівниками місцевих органів влади, представниками ЗМІ тощо.

Враховуючи той факт, що компетентність у спілкуванні співробітників правоохоронних органів виконує провідну роль при виконанні професійних завдань, можна зробити висновок, що в процесі професійної підготовки цей напрям є пріоритетним.

Відомий дослідник в галузі юридичної психології Ю. Чуфаровський [6] вважає, що для здійснення успішного професійного спілкування правоохоронці повинні враховувати три основні положення: вміння зацікавити співрозмовника темою розмови, створення під час зустрічі атмосфери невимушеності та довіри, коректне та адекватне застосування методів переконання та навіювання під час надання необхідної інформації. Для успішного вирішення службових завдань співробітникам правоохоронних органів недостатньо володіти основами юридичних та психологічних знань, а й отримати цілеспрямовану спеціальну психологічну підготовку.

Професійне спілкування співробітника правоохоронних органів організовується у відповідності до законів спілкування в цілому, але має певну специфіку, зумовлену змістом вирішуваних завдань. У процесі міжособистісного спілкування правоохоронець займає активну позицію: він спонукає співрозмовника до відвертості, викликає до себе почуття довіри, отримує інформацію від осіб, до яких він особисто може не відчувати ні симпатії, ні прихильності, ні навіть бажання спілкуватись надалі. У професійній діяльності правоохоронця не рідкими є випадки, коли співрозмовник неприємний з якихось особистісних міркувань, але є цінним джерелом інформації. В таких випадках співробітник правоохоронних органів не лише зобов'язаний продовжувати з ним контакти, а й як професіонал не має права зовні демонструвати співрозмовнику своє негативне ставлення до нього.

Разом з тим, слід враховувати, що у процесі спілкування наявність владних повноважень провокує їхнього носія на роль "господаря становища", людини, яка задає тон та контролює хід розмови. Спілкування в такому стилі може бути ефективним з особою, яка погано орієнтується в питаннях, що обговорюються, має низьку самооцінку або інші індивідуально-психологічні властивості, що змушують її займати пасивну позицію в розмові. Зрозуміло, що залежно від особистості партнера по спілкуванню і конкретної ситуації правоохоронець повинен уміти грати різні соціально-психологічні ролі.

Успішній міжособистісній взаємодії передують здатність правоохоронця до реалізації психологічного впливу – сутнісної характеристики життєдіяльності, оскільки робота фахівців персоніфікованої системи «людина-людина» пов'язана з регуляцією поведінки інших людей. Відомий науковець В. Куликов розглядає психологічний вплив як структурну одиницю, компонент спілкування [4]. За своєю сутністю він являється «проникненням» однієї особистості у психіку іншої. Мета і результат цього проникнення – це зміни, перебудова індивідуальних чи групових поглядів, відносин, мотивів, станів, настанов.

У ході професійного спілкування співробітник правоохоронних органів здійснює комплексний вплив на джерело інформації таким чином, щоб забезпечити ефективність взаємодії, отримати необхідну інформацію та виконати певні професійні завдання.

Здійснення психологічного впливу правоохоронця на певну особистість в межах досягнення професійних цілей є однією з важливих складових успішності професійної комунікації співробітника-правоохоронця. Вміння здійснювати ним психологічний вплив включає в себе не лише правильний підбір прийомів та методів, а й визначення цілей, завдань та змісту впливу у процесі безпосереднього спілкування.

Отже, актуальності набуває проблема виокремлення особливостей реалізації психологічного впливу правоохоронця у процесі професійного спілкування. Кожна ситуація здійснення психологічного впливу унікальна, тому вимагає від нього певної підготовки для його реалізації. Одним з найважливіших критеріїв успішності здійснення психологічного впливу є відповідна реакція на нього об'єкта впливу. У професійній діяльності співробітник правоохоронних органів має справу з безпосереднім спілкуванням, при якому існує більше каналів для встановлення зворотного зв'язку, за допомогою яких він має змогу отримати додаткову інформацію про ступінь прийняття змісту впливу об'єктом спілкування, його реакції на цей зміст.

Для того, щоб досягти ефекту активно сприйнятого впливу правоохоронець повинен допомогти об'єкту впливу усвідомити нюанси та особливості цього процесу. Тобто об'єкт впливу має співставити свої інтереси, цінності та цілі зі змістом тих ідей, образів, символів та ідеалів, за допомогою яких буде здійснювати вплив співробітник правоохоронних органів [1;5]. Для того, щоб вплив був довготривалим та ефективним об'єкт повинен відчувати свободу вибору, а не факт протистояння з суб'єктом впливу. Цей вибір пов'язаний з новими можливостями, що дадуть змогу об'єкту по-іншому думати, відчувати, діяти. Тобто, під час здійснення психологічного впливу відбувається не спрощення цього вибору, а виникає усвідомлення певних подій, зорієнтованість у конкретній ситуації, визначення підстав для вибору.

Вплив буде результативним лише у тому випадку, коли він активно сприймається об'єктом, тому правоохоронець має забезпечити психічну активність особи, на яку цей вплив спрямований. Для того, щоб у останнього виникло бажання виконати певні дії, яких від нього очікує співробітник, у першу чергу, потрібно досягти з ним взаєморозуміння, без якого неможливо схилити його до іншої точки зору. Для цього слід враховувати загальні закономірності психіки людини та її розвиток. Потрібні знання про закономірності засвоєння людиною інформації, особливості її сприймання в процесі спілкування, про фактори, що впливають на активізацію процесу засвоєння інформації, на хід мислення, про вплив емоційних процесів на мисленнєву діяльність

Висновки та перспективи подальшого дослідження. Підсумовуючи вищевикладене, зауважимо:

- психологічна підготовка є складовою частиною професійної підготовки фахівців будь-якої діяльності, але для співробітників правоохоронних органів вона повинна бути невід'ємною частиною, кінцевим результатом якої є професійно-психологічна готовність до професійної діяльності з урахуванням об'єктивних та суб'єктивних факторів;

- враховуючи суб'єкт-суб'єктний характер правоохоронної діяльності маємо констатувати провідну роль цілеспрямованої комунікативної підготовки співробітників правоохоронних органів як складову їх професійно-психологічної підготовки. Також необхідно наголосити на необхідності постійного вдосконалення комунікативних якостей та самовдосконалення правоохоронця, адже володіння лише основами психологічних знань не гарантує досягнення бажаного результату в контексті професійної інтеракції.

Список використаних джерел

1. Вердербер Р. Психология общения. Полный курс / Р. Вердербер, К. Вердербер. – СПб.: пройм-Еврознак, 2006. – 412, [4] с. – (Психология – лучшее)
2. Иванова Н.Г. Психологичні основи підготовки фахівців екстремальних професій / Н.Г. Иванова // Проблеми екстремальної та кризової психології. – Харків: 2010, Вип.7. – С.148-157.
3. Колесніченко О.С. Психологічний аналіз процесу підготовки працівників МНС до діяльності в екстремальних ситуаціях / О.С. Колесніченко // Проблеми екстремальної та кризової психології. – Харків: 2010, Вип.7. – С.371-378.
4. Куликов В.Н. Прикладное исследование социально-психологического воздействия / В.Н. Куликов // Прикладные проблемы социальной психологии. – М. : Наука, 1983. – С. 158-172
5. Психология делового общения: хрестоматия: учебное пособие для факультетов: психологических, экономических и менеджмента / [Редактор-составитель Д.Я. Райгородский]. – Самара : издательский дом «Бахрах-М», 2006. – 784 с.;
6. Чуфаровский Ю. В. Психология оперативно-розыскной и следственной деятельности : учеб. пособие / Ю. В. Чуфаровский. – [2-е изд., изм.]. – М. : Проспект, 2010. – 208 с.
7. Енциклопедія освіти. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

References

1. Verderber R. Psihologija obshhenija. Polnyj kurs / R. Verderber, K. Verderber. – SPb.: projm-Evroznak, 2006. – 412, [4] s.
2. Ivanova N.G. Psy`xologichni osnovy` pidgotovky` faxivciv ekstremal`ny`x profesij / N.G. Ivanova // Problemy` ekstremal`noy ta kry`zovoyi psy`xologiyi. – Xarkiv: 2010, Vy`p.7. – 148-157 s.
3. Kolesnichenko O.S. Psy`xologichny`j analiz procesu pidgotovky` pracivny`kiv MNS do diyal`nosti v ekstremal`ny`x sy`tuacijax / O.S. Kolesnichenko // Problemy` ekstremal`noy ta kry`zovoyi psy`xologiyi. – Xarkiv: 2010, Vy`p.7. – 371-378 s.
4. Kulikov V.N. Prikladnoe issledovanie social'no-psiologicheskogo vozdejstvija / V.N. Kulikov // Prikladnye problemy social'noj psihologii. – M. : Nauka, 1983. – 158-172 s.
5. Psihologija delovogo obshhenija: hrestomatija: uchebnoe posobie dlja fakul'tetov: psihologicheskikh, jekonomicheskikh i menedzhmenta / [Redaktor-sostavitel' D.Ja. Rajgorodskij]. – Samara : izdatel'skij dom «Bahrah-M», 2006. – 784 s.
6. Chufarovskij Ju. V. Psihologija operativno-rozysknoj i sledstvennoj dejatel'nosti : ucheb. posobie / Ju.V. Chufarovskij. – [2-e izd., izm.]. – M. : Prospekt, 2010. – 208 s.
7. Ency`klopediya osvity`. – K.: Yurinkom Inter, 2008. – 1040 s.

Резюме: в статье подчеркивается значение психологического компонента в профессиональной подготовке специалистов правоохранительных органов. Перечисляются факторы успешного выполнения задач

служебной деятельности сотрудниками правоохранительных органов в рамках межличностного взаимодействия с разными категориями населения.

Ключевые слова: правоохранительная деятельность, профессиональная подготовка, психологическая составляющая, коммуникативная компетентность, межличностное взаимодействие, психологическое воздействие.

Summary. In the given article it is emphasized the significance of psychological component in professional training of law enforcement specialists. It is enumerated the factors of successful performance of professional tasks by law enforcement agencies employees in the frames of personal interaction with different categories of population.

Key words: law enforcement activity, professional training, psychological component, communicative competence, personal interaction, psychological influence.

УДК 159.942:159.924.7

І.М. ГРИЦЮК

ЕМОЦІЙНЕ ВИХОВАННЯ ЯК ЗАСІБ ЗАПОБІГАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ ТРАВМИ У ДІТЕЙ

На сьогоднішній день проблема подолання стресової ситуації дітьми батьки, яких беруть участь в антитерористичній операції, є досить актуальною. Звичайно, що діяльність фахівців психологів та психотерапевтів є значною, що стосується безпосередньої роботи. Та значимість роботи фахівців полягає також у підключенні сім'ї до розв'язання емоційних проблем дитини. Необхідність звернути увагу на стиль виховання, спілкування в родині задля запобігання емоційної травми. Чим швидше психологи подолають емоційний дискомфорт дитини, тим більш світлим та щасливим буде її майбутнє.

Ключові слова: емоційне виховання, сім'я, психотравмуюча ситуація, емоційна травма, емоційний інтелект, емоційність, психічне здоров'я.

Постановка проблеми. Події, що відбуваються сьогодні на сході нашої країни вимагають від психологів, а також членів сім'ї, родичів, знайти способи допомогти дітям пережити психотравмуючу ситуацію, коли хтось із батьків знаходиться в зоні проведення антитерористичної операції. Дуже важливо, щоб ця допомога була ефективною, доступною та науково обґрунтованою. Найчастіше та найбільш гостро переживають психічну травму від військових конфліктів діти та жінки.

Мета статті. Привернути увагу фахівців та батьків щодо значимості емоційного виховання дитини в умовах стресової ситуації. При всій важливості інтелектуального розвитку дитини та освоєння світу, у тому числі розкриття об'єктивної сутності добра і зла, саме емоції та почуття визначають головну лінію людської поведінки. Тому виховання емоційності людини та формування її почуттів є важливим фактором в управлінні становленням її особистості. Процес виховання емоційної культури особистості тісно пов'язаний з вихованням самої особистості.

Результати теоретичного дослідження. Важливо використовувати всесвітній досвід фахівців при роботі з психотравмою та знаходити нові шляхи допомоги таким категоріям осіб, як діти. Чим швидше допомогти дитині впоратись зі стресами, страхами та гнітючими переживаннями, тим легше буде їй уникнути проблем у майбутньому.

Багато людей навіть з дуже високим рівнем інтелекту часто не досягають кар'єрних висот і нещасливі в особистому житті, так як звикли сприймати емоції як щось, що заважає їх життю, що доставляє безліч турбот і перепон. Але це в корені неправильна думка. Адже спочатку успіх будь-якої людини залежить саме від ставлення до оточуючих людей і ситуацій, в яких людина може опинитись. Крім того, діти — повністю емоційні і їх здібності розвиваються в залежності від їх емоційного стану. В даному випадку батьки та інші значимі дорослі, і фахівці повинні об'єднати зусилля, щоб дитина не піддалась неприємним настроям, щоб життєвий тягар негативних емоцій не зламав дитину, щоб зберегти її психічне здоров'я.

У людини, як істоти суспільної, емоційно-почуттєва сфера є своєрідною формою орієнтування, що виражається в потребі двостороннього емоційного контакту, у якому особистість відчуває, що сама є предметом зацікавленості, і що інші співзвучні з її власними почуттями. У такому співзвучному емоційному контакті і перебуває кожна здорова людина незалежно від віку утворення та ціннісних орієнтацій [5].

Емоційні тенденції відображають не лише природжені нахили, а й значною мірою культурні та соціальні впливи. І, як зазначав М. Левітов, емоційні стани, якщо вони переживаються людиною часто й довго, можуть перетворитися у властивості її характеру. Стан визначає особливості переживань і поведінки, це тривале відчуття, що забарвлює життєві стосунки [4].

Оскільки багато емоційних тенденцій засвоюються саме через соціум, тобто саме із сфери емоцій, то емоційно-почуттєву сферу характеризує низка властивостей, зокрема суб'єктивна забарвленість, полярність, амбівалентність, інтенсивність, тривалість, предметність [7]. Найбільш актуально це стосується дітей, оскільки на думку сучасних дослідників саме в дитинстві формуються вміння усвідомлювати свої емоції, керувати своїми емоціями, що в подальшому є запорукою щастя та успіху в усіх сферах життя.

Емоції та почуття допомагають особистості долати життєві та професійні труднощі, формувати суб'єктивне ставлення до тих чи інших явищ та подій, допомагають налагоджувати контакти з іншими людьми у